

FÁZSI LÁSZLÓ – FEDOR ANETT

A bíróság elé állítás szabályozásának változásai a gyakorlat tükrében

Gábor Dénes ismert mondása szerint a jövőt nem lehet megjósolni, viszont ki lehet találni. Kérdéses csak az lehet, hogy ez a bölcs gondolat vajon mennyiben hasznosítható a büntetőjog-tudományban, amelynek művelői néha még korunkban is a civilizált igazságszolgáltatás társadalmi értéket hordozó jelenségének magyarázására kényszerülhetnek. Ennek ellenére remélhetőleg nem hiábavaló próbálkozás a jövő lehetőségének kitapogatására irányuló törekvés a büntetőeljárás szabályozása terén sem. Erre a bizakodásra pedig az ad alapot, hogy az ember bűnözési hajlamaira pusztán reagálni képes anyagi jogi szabályokkal ellentétben a normasértők elleni fellépés hatékonysága kétségtelenül befolyásolható az ennek feltételeit meghatározó szabályozás révén. Ehhez azonban világos célkitűzések szükségesek, mert ennek hiányában legfeljebb olyan öletszerű megoldások szülehetnek, amelyek alkalmatlannak bizonyulnak a jogalkotó elképzeléseinek megvalósítására. Ennek jellegzetes példája a bíróság elé állítás szabályozása, amelynek következtében a jogintézmény anélkül vesztette el az eredetileg rendkívül gyors felelősségre vonásra módot adó jellegét, hogy ez a kívánatos mértékű alkalmazását előidézte volna.

A bíróság elé állítás törvényi feltételeire vonatkozó szabályozás alakulása

A bíróság elé állítás jogintézményét a magyar jogrendszerbe bevezető 1966. évi 16. számú törvényerejű rendelet szerint a „*járásbírói hatáskörbe tartozó büntett miatt az ügyész a büntett elkövetésével alaposan gyanúsítható személyt (gyanúsítottat) a büntett elkövetésétől számított három napon belül a bíróság elé állíthatja, ha a büntettség a törvény ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel, az ügy ténybeli megítélése egyszerű és a bizonyítékok rendelkezésre állnak, feltéve, hogy a gyanúsítottat a büntett elkövetésén tetten érték, vagy a gyanúsított a büntett elkövetését elismerte*”.

Az 1973. évi I. törvény 346. §-a szerint: „*Járásbíró, illetőleg katonai bíróság hatáskörébe tartozó olyan bűncselekmény miatt, amelyre a törvény*

ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel, a terhelt a bűncselekmény elkövetésétől számított hat napon belül bíróság elé állítható, ha az ügy megítélése egyszerű, a bizonyítékok rendelkezésre állnak, vagy a bűncselekmény elkövetését beismerte.” Az idézett 346. §-t az 1987. évi IV. törvény annyiban változtatta meg, hogy a bíróság elé állítás határidejét nyolc napra módosította. Az 1999. évi CX. törvénnyel bevezetett további módosítás pedig még tovább tágította a jogintézmény alkalmazásának lehetőségeit azáltal, hogy a nyolcévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény miatt az elkövetéstől számított tizenöt napon belül tette lehetővé a bíróság elé állítást, egyébként változatlan feltételek mellett.

Az 1998. évi XIX. törvénnyel elfogadott hatályos büntetőeljárás törvény (Be.) 517. §-ának eredetileg elfogadott (1) bekezdése szerint: „Az ügyész a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül a bíróság elé állíthatja, ha a) a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel, b) az ügy megítélése egyszerű, c) a bizonyítékok rendelkezésre állnak, d) a terheltet tetten érték, vagy a bűncselekmény elkövetését beismerte.” Ezek a feltételek időközben mindössze annyiban változtak, hogy a 2009. évi LXXXIII. törvény a bíróság elé állítás határidejét harminc napra módosította, majd a 2011. évi CL. törvény e határidő számításának kezdőnapjaként – a bűncselekmény elkövetésének időpontja helyett – a terhelt gyanúsítottként történő kihallgatását határozta meg.

A törvényi feltételek alakulásának áttekintése alapján megállapíthatjuk, hogy a jogintézmény bevezetése óta szabályozásának csupán két eleme változott: egyrészt a bíróság elé állítás keretében elbíráható bűncselekmények büntetési tétele, másrészt a külön eljárás alkalmazhatóságának határideje. Az előbbi ötről nyolc évre, az utóbbi pedig háromról harminc napra emelkedett. A határidőben bekövetkező változásokat az 1. számú táblázat szemlélteti.

1. számú táblázat
A bíróság elé állítás határidejének módosulása

jogszabály	határidő (nap)
1962. évi 8. tvr.	3
1973. évi I. tv.	6
1987. évi IV. tv.	8
1999. évi CX. tv.	15
1998. évi XIX. tv.	15
2009. évi LXXXIII. tv.	30

A módosítások indokai

Az 1966. évi 16. törvényerejű rendelet indokolása szerint a bíróság elé állítás bevezetésével: „A javaslat alapvető célja biztosítani, hogy a büntetett gyor-

san kövesse a megfelelő felelősségre vonás, továbbá – a kisebb jelentőségű ügyek nyomozásának egyszerűsítésével – az is, hogy a bűnüldöző szervek tevékenységüket összpontosítani tudják azokra a büntettekre, amelyek felszámolása különösen fontos társadalmi érdek.”¹ A jogintézmény szabályozásának vázolt módosulásai alapján pedig a büntetőeljárás gyorsításának céljából bevezetett jogintézmény minél szélesebb körű alkalmazására irányuló jogalkotói szándék is világosan felismerhető. Erre a módosításokra vonatkozó javaslatokhoz fűzött miniszteri indokolások kifejezetten is utalnak.

Az 1973. évi I. törvény indokolása szerint: „A bíróság elé állítás lehetőségének időbeli korlátozása ennek az eljárásnak az alapvető célját, a terhelt gyors felelősségre vonását biztosítja. A javaslat hatnapos határidőt állapít meg: ezzel a jogintézmény szélesebb körű alkalmazását kívánja lehetővé tenni.”² E határidő meghosszabbítását az 1987. évi IV. törvény indokolása azal magyarázta, hogy: „Az ötnapos munkahét bevezetésével ennek a határidőnek a megtartása jelentős nehézséget okoz; ez kedvezőtlenül befolyásolja a hatékony büntetőeljárás jogintézménynek gyakorlati alkalmazását. Ezért indokolt a bíróság elé állítás feltételeinek olyan módosítása, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetésétől számított nyolc napon belül állítható bíróság elé.”³ Még beszédesebb a korábbi eljárási törvényt módosító 1999. évi CX. törvény indokolása, amely szerint: „A bíróság elé állítás határidejének tizenöt napra felemelése a büntetőeljárás időszerűségének követelményét szolgáló jogintézmények a jelenleginél szélesebb körű alkalmazását célozza.”⁴

A Be. bíróság elé állításhoz fűzött indokolása szerint: „Az eljárás egyszerűsítése a törvényben az időszerűség követelményének kielégítését célozza. A bíróság elé állítás e célt [...] határozottabban érvényesíti, mert a hatályos szabályozást – amely a bíróság elé állítást a bűncselekmény elkövetésétől számított nyolc napon belül teszi lehetővé – megváltoztatva, a törvény ezt a határidőt tizenöt napra emeli fel.”⁵ S végül nézzük a legutóbbi módosítás indokolását! „A bíróság elé állítás alkalmazásának, a Be. 517. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott időbeli korlátozása több esetben a jogintézmény alkalmazásának lehetőségét zárta ki, mivel a megállapított határidő nem minden esetben elegendő a bizonyítási eszközök beszerzésére. A külön eljárás szélesebb körű alkalmazását szolgálja, a bíróság elé állítás határidejének

¹ Forrás: CompLex Jogtár Plusz

² Uo.

³ Uo.

⁴ Uo.

⁵ Uo.

harminc napra történő felemelése. A módosítás az eljárás gyors lefolyását azzal segíti elő, hogy az ügyésznek megfelelő időt biztosít a bizonyítási eszközök beszerzésére, így többek között a tanúnak a bíróság előtti megjelenésének eredményesebb biztosítására. A határidő harminc napban történő meghatározása összhangban van a vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás tartamával, így a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelésével egyidejűleg az a bíróság elé állítás megszervezésével az eljárás gyors befejezése is biztosítható a terhelt előzetes letartóztatásnak határidejének meghosszabbítása nélkül.”⁶

Az utóbbi indokolás ismeretében természetesen még azt is tudomásul vehetnénk, hogy manapság a harminc napon belüli elsőfokú elbírálás is az eljárás gyors befejezésének számít, ha a hatályos szabályozás a gyakorlatban nem eredményezhetne akár a bűncselekmény elkövetésétől számított több hónappal későbbi felelősségre vonást is. Ennek fényében pedig véleményünk szerint a gyorsaságról alkotott nézetünkön is módosítani kellene, amennyiben az igazságszolgáltatás ilyen teljesítményét is a szóban lévő főnévvel kívánánk jellemezni. Ezért a Be. szóban forgó legutóbbi módosítását legfeljebb azért tudjuk a bíróság elé állítás szabályozásának nyugvópontokra kerüléseként értékelni, mert meggyőződésünk szerint az alkalmazási feltételei tovább már semmi esetre sem tágíthatók, hiszen különben értelmét vesztené e külön eljárás létjogosultsága, ami azonban természetesen elsősorban a számok tükrében ítéhető meg alaposabban (2/a és 2/b számú táblázat).

A módosítások eredményei

A bíróság elé állítás egyre szélesebb körű alkalmazására irányuló jogalkotói szándék tükrében különösen érdekes annak megvizsgálása, hogy ezt a törekvést a gyakorlat mennyiben igazolta vissza. Ez leginkább a befejezett közbíró ügyekhez viszonyított bíróság elé állítások arányának alakulása fényében ítéhető meg. Ezért az utóbbi tizenkilenc év statisztikai adataiból indultunk ki, mivel megítélésünk szerint majd két évtized mutatói alapján mindenképpen megbízható képet alkothatunk arról, hogy a bíróság elé állítás határidejének tendenciózus tágítása mennyiben váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Legalább ilyen fontosnak tartottuk azonban az egyes megyék és Budapest

⁶ Uo.

összehasonlíthatóságát is. A bíróság elé állítások arányának ilyen szempontok szerinti adatait a 2/a és 2/b számú táblázatban dolgoztuk fel.⁷

A táblázat adatai, megítélésünk szerint, önmagukért beszélnek, hiszen minden külön kommentár nélkül is nyilvánvalóan tükrözik, hogy a jogalkotó törekvéseinek helyességét a jogintézmény alkalmazási gyakoriságának alakulására vonatkozó adatok csak *részben igazolják*. Az ugyanis kétségtelenül megállapítható az 1994. és a 2012. évi adatok összevetésének eredményeként, hogy a főváros kivételével minden megyében látványosan emelkedett a bíróság elé állítások aránya az elmúlt majd két évtizedben. Az is látható azonban, hogy tavaly tíz megyében még mindig tíz százalék körül mozgott a bíróság elé állítással befejezett ügyek aránya, ami nyilvánvalóan messze elmarad a hatályos szabályozásban rejlő lehetőségektől, hiszen ma is érvényesnek tekinthetjük *Moldoványi György* negyven évvel ezelőtti ama megállapítását, amely szerint a „*határidő felemelése megteremti annak a lehetőségét, hogy az eljáró hatóságok ezt a büntető felelősségrevonást gyorsító jogintézményt lényegesen gyakrabban alkalmazzák*”⁸; vagyis Budapest és a megyék többségét illetően még mindig inkább a gyorsítás lehetőségéről, mintsem az ennek kihasználásával elért látványos eredményekről beszélhetünk. Ezt elég nyilvánvalóvá teszik a 25 százalékot meghaladó arányt produkáló Bács-Kiskun és Somogy statisztikai mutatói, amelyek azért is érdekesek, mert eltérő adottságú megyékről van szó. Másrészt az adatok értékelésekor megítélésünk szerint azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy – a helyi tapasztalatainkból kiindulva – ma már a statisztika tükrében gyors elbírálásnak számító bíróság elé állítások nemegyszer több hónappal későbbi felelősségre vonást jelentenek a gyakorlatban. Ennek szemléltetése céljából csupán azokat a bíróság elé állítás keretében elbírált *ittas járművezetés vétsége* miatt indult ügyeket emeljük ki, amelyeket másodfokon tanulmányunk elkészítése közben bírált felül a Nyíregyházi Törvényszék (3. számú táblázat).

Az ilyen példák sora természetesen tetszés szerint bővíthető lenne, miután tapasztalataink szerint az általunk kiemelt ügyek a bíróság elé állítás szabályai szerint befejezett ügyekre napjainkban jellemző eljárási időtartamok tendenciájának alakulását jelzik. Ez pedig gyakorlatilag azt jelenti, hogy a *liberális szabályozás* következtében valóban figyelemre méltó eredményt

⁷ A táblázat adatai a Legfőbb Ügyészség által *A büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenység főbb adatai* címen kiadott statisztikai összeállításokon alapulnak. Rendelkezésünkre bocsátásáért ezúton mondunk köszönetet dr. *Zsiros Zsolt* Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei főügyésznek.

⁸ *Moldoványi György*: A bíróság elé állítás, a tárgyalás mellözése pénzbüntetés kiszabása esetén és a különleges eljárások szabályozása az új büntető eljárási törvényben. *Belügyi Szemle*, 1973/10., 12. o.

2/a számú táblázat
A bíróság elé állított befejezett ügyek arányának alakulása 1994 és 2003 között (%)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Főváros	4,24	3,4	0,59	1,63	1,69	2,29	2,93	4,68	2,43	1,86
Baranya	1,83	0,76	1,17	1,13	1,96	5,34	9,27	10,09	12,74	9,53
Bács-Kiskun	2,72	2,58	4,23	6,27	5,86	5,48	9,85	11,09	11,99	14,39
Békés	1,81	1,56	1,33	1,09	2,07	2,16	6,91	11,96	14,16	11,33
Borsod-Abaúj-Zemplén	2,05	1,76	1,27	1,08	1,74	8,04	11,60	12,67	14,57	13,53
Csongrád	5,32	8,15	3,81	7,84	6,95	9,76	18,03	19,18	17,08	14,11
Fejér	1,91	0,97	0,67	0,78	1,58	3,08	5,64	7,96	8,64	8,83
Győr-Moson-Sopron	6,74	4,45	4,63	5,14	4,7	6,37	7,70	7,63	9,93	12,26
Hajdú-Bihar	1,13	0,5	0,2	1,66	6,58	11,65	16,31	17,15	13,69	12,77
Heves	0,69	0,86	1,07	0,97	4,4	7,09	14,33	12,53	14,28	13,56
Jász-Nagykun-Szolnok	1,03	0,61	0,98	1,79	2,1	2,85	10,96	12,02	12,10	10,90
Komárom-Esztergom	0,58	0,5	0	0,52	1,79	3,39	4,62	5,25	4,75	5,65
Nógrád	0,62	1,58	1,11	1,17	2,64	3,19	5,70	8,36	8,07	6,35
Pest	0,56	0,55	0,52	0,46	0,32	4,97	6,19	7,25	4,64	4,88
Somogy	5,23	4,28	6,09	7,09	9,53	10,18	13,10	19,01	21,76	21,96
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3,25	3,09	2,66	2,83	3,62	9,46	10,71	13,67	13,60	12,05
Tolna	1,9	2,15	2,08	2,5	2,26	3,39	5,11	4,74	8,13	7,87
Vas	5,08	2,85	1,57	2,5	5,59	6,44	10,66	11,55	11,95	8,88
Veszprém	2,04	1,25	1,39	2,1	4	5,43	7,97	8,30	9,80	13,12
Zala	2,22	3,46	2,88	4,24	7,01	6,18	14,29	16,29	19,52	19,84

sikerült elérni, ennek a jelentősége azonban sajnos csak statisztikailag értékelhető. Az általunk példaként felhozott ügyek esetében ugyanis elég egyértelműen megállapítható, hogy az általános eljáráshoz képest legfeljebb a tárgyalás előkészítésére vonatkozó rendelkezésektől való eltérés és az ügyész által megjelölt időpontban történt elbírálás idézhette elő a nagyon viszonylagos értelemben vett gyors felelősségre vonást, miután érdemleges nyomozás lefolytatására egyik ügyben sem került sor, ami egyébként nem is volt szükséges. A legkürvösebb esetben ugyanis elvileg már 2012. július 29-én minden releváns adat ismert volt a vádemelés kérdésében való megalapozott döntéshez, ehhez képest október 4-én került sor a gyanúsított (törvényes) bíróság elé állítására.⁹ E reményeink szerint külön kommentárt nem igénylő eset tükrében talán joggal feltehető az a kérdés, hogy valójában mit ért el a jogalko-

⁹ A Nyírbátori Városi Bíróság 2.B.515/2012. sz. ügye.

2/b számú táblázat

A bíróság elé állítással befejezett ügyek arányának alakulása 2004 és 2012 között (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Főváros	2,02	1,92	1,45	0,80	0,74	0,60	1,03	0,99	0,89
Baranya	8,03	9,47	8,03	8,94	8,22	11,72	10,57	8,79	9,46
Bács-Kiskun	15,26	16,24	17,52	16,20	16,95	17,00	20,35	24,79	25,89
Békés	10,37	9,83	8,74	7,16	6,38	4,76	8,48	11,18	12,87
Borsod-Abaúj-Zemplén	14,16	14,02	11,71	10,89	10,52	9,40	11,60	13,87	17,74
Csongrád	16,03	18,47	17,53	15,95	15,86	13,35	12,92	12,89	15,74
Fejér	11,09	10,23	8,91	9,14	10,17	7,78	10,79	11,24	14,79
Győr-Moson-Sopron	13,05	13,43	12,80	11,34	7,80	8,21	10,80	10,01	11,17
Hajdú-Bihar	12,88	15,06	16,13	14,27	12,12	11,17	10,72	11,39	13,40
Heves	11,17	12,79	13,49	10,40	12,08	12,73	12,45	13,60	18,73
Jász-Nagykun-Szolnok	13,30	12,82	12,60	14,47	13,99	13,52	14,62	17,48	19,61
Komárom-Esztergom	4,03	3,72	6,71	8,65	6,50	5,65	7,91	9,81	11,92
Nógrád	9,81	6,83	4,79	7,06	4,88	7,95	6,68	8,70	10,12
Pest	3,33	3,06	2,91	2,80	2,51	2,01	3,95	7,79	14,98
Somogy	24,36	28,15	25,43	24,46	24,36	23,60	30,19	28,44	29,22
Szabolcs-Szatmár-Bereg	11,69	12,60	9,47	9,97	10,03	8,97	7,79	7,12	10,08
Tolna	10,29	10,22	11,51	7,31	4,42	8,46	10,33	9,66	12,43
Vas	9,16	10,74	11,06	11,69	12,50	11,44	13,54	14,31	17,61
Veszprém	13,73	13,35	14,42	9,55	10,35	13,93	13,80	15,26	18,43
Zala	19,11	15,86	10,79	9,49	6,03	6,83	10,31	14,06	12,33

3. számú táblázat

Példák az ittas járművezetők bíróság elé állításáig eltelt időtartamokra

Elkövetés	Gyanúsított kihallgatásának	Bíróság elé állítás	Másodfokú elbírálás
ideje			
2012. július 29.	2012. szeptember 11.	2012. október 4. ¹⁰	2013. április 4.
2012. augusztus 26.	2012. október 4.	2012. október 15. ¹¹	2013. április 25.
2012. augusztus 31.	2012. október 1.	2012. október 18. ¹²	2013. április 25.
2012. szeptember 29.	2012. október 16.	2012. november 12. ¹³	2013. május 2.
2013. január 1.	2013. február 20.	2013. március 22. ¹⁴	2013. május 2.

10 A Nyírbátori Városi Bíróság 2.B.515/2012. sz. ügye.

11 A Nyíregyházi Városi Bíróság 2.B.1793/2012. sz. ügye.

12 A Nyíregyházi Városi Bíróság 2.B.1812/2012. sz. ügye.

13 A Kisvárdai Városi Bíróság 9.B.465/2012. sz. ügye.

14 A Mátészalkai Járásbíróság 12.B.116/2013. sz. ügye.

tó a bíróság elé állítás szabályozásának Magyarországon példátlan liberalizálásával. Véleményünk szerint pusztán azt, hogy a társadalmi megítélés szempontjából legitím cél elérése érdekében csorbította a terhelt számára egyébként biztosított eljárési garanciákat¹⁵, és olyan kiadásokkal is megterhelte a költségvetést, amelyek a külön eljárás szabályainak alkalmazása nélkül nem merültek volna fel. Mindez számunkra azt jelzi, hogy a jogalkotásnak talán más irányba kellene elmozdulnia a *valós gyorsaságot* jelentő eredmények elérése érdekében.

A továbblépés lehetőségei

A bíróság elé állítások arányára vonatkozó statisztikai adatokból láthatóan az előzőekben jelzett jogalkotói törekvések gyakorlati érvényesülésének megítélésével kapcsolatban manapság meglehetősen ambivalens érzéseink lehetnek, miközben az azok által preferált cél elérése nyilvánvalóan az igazságszolgáltatás egyetemes érdeke lenne, vagyis azzal a furcsa helyzettel kell szembesülnünk, amikor mindenki ugyanazt akarja, de a közös célt mégsem lehet elérni. Ez elég nyilvánvalóan jelzi, hogy a bíróság elé állítás szabályozása terén a jogalkotás nem tudott felőni a feladatához, amikor csakis egy nyomvonalú gondolkodás szerint tudta elképzelni a jogintézmény jövőjét, figyelmen kívül hagyva az általa alkotott szabályok gyakorlati alkalmazásának körülményeit, vagyis a jogalkalmazás *emberi tényezőjét*. Az ugyanis nyilvánvaló, hogy a bíróság elé állítások tervezhetetlensége miatt ezek lebonyolítása a büntetőeljárás minden résztvevőjétől feszesebb tevékenységet kíván meg az általános szabályokhoz képest még ma is szorosabb határidők betartásához. Ezért a jogalkalmazó rövid távú érdekei könnyen felülírhatják a jogalkotó által kitűzött célt, amíg diszkrecionális jogkörében dönthet arról, hogy a bíróság elé állításra egyébként alkalmas ügyben kezdeményezi-e a külön eljárás lefolytatását. Ha ugyanis a jogalkalmazó az ezzel járó speciális feladatok elvégzését az egyéb teendőire tekintettel nehezen kivitelezhetőnek tartja, akkor aligha fogja erőltetni a gyanúsított bíróság elé állítását, jóllehet az igazságszolgáltatási érdek következetes képviselője éppen ezt kívánná meg tőle. Ennek a fajta kényelmességnek a következményeit pedig a bíróság elé állítások statisztikai mutatói is tükrözik. Az is látható továbbá, hogy a bíróság elé állítások aránya tekintetében változatlanul nagy szóródás mutatkozik az

¹⁵ Például Herke Csongor: A bíróság elé állítás. Jura, 2000/1–2., 93. o.

egy-egy megyék között. Ez pedig önmagában is jelzi, hogy milyen tartalékok lehetnek a jogintézményben, hiszen a megyék közötti tendenciózus különbségek csak a jelentősen eltérő jogalkalmazási gyakorlattal, egyszerűen a *rendőri és ügyési szervek aktivitásának különbözőségével magyarázhatók*. Ezt konkrétan leginkább az a szabolcsi példa igazolja, amikor egy 1998 októberében kiadott rendőr-főkapitányi intézkedés nyomán egy év alatt hatszorosára emelkedett a bíróság elé állítások száma a Nyíregyházi Városi Bíróságon.¹⁶ Ezért véljük úgy, „*hogy az eljárás egyszerűsítését, illetve gyorsítását célzó jogintézmények alkalmazását nem feltétlenül célszerű a jogalkalmazó mérlegelésére bízni, ha lehetőségének és indokoltságának kérdése a jogalkotás szintjén is eldönthető*”¹⁷.

Ebből következően a jogintézmény alkalmazásának hatékonysága csak a jogalkalmazó mérlegelési lehetőségének korlátozásával látszik biztosíthatónak, amivel semmi esetre sem tekinthető egyenértékű megoldásnak a Be. 517. §-ának (2) bekezdése által előírt kötelező bíróság elé állítás, miután ennek érvényesítése az (1) bekezdés b)–c) pontjában meghatározott feltételek mérlegelhetősége folytán még mindig alapvetően a jogalkalmazó megítélésén múlik. Amennyiben az *ügyész úgy ítéli meg, hogy nem egyszerű megítélésű ügyről van szó, vagy nem állnak rendelkezésre a bizonyítékok, akkor törvényesen (mi több: a felettese által sem kifogásolható módon) tekinthet el a bíróság elé állítástól, miközben ennek alkalmazása egyébként indokolt lenne. Az is nyilvánvaló azonban, hogy vannak/lehetnek olyan esetek, amikor a bíróság elé állítás alkalmazásának erőltetése több kárt okozna, mint hasznot, ami semmiképpen nem lenne kívánatos. Ennek a veszélynek az elkerülése pedig csak azáltal biztosítható, ha szakítunk azzal a gondolkodási sémával, ami eddig jellemezte a szóban forgó külön eljárás szabályozását, és megpróbálunk egy olyan differenciált szabályozási szisztémát alkotni, amely a gyors elbírálással járó előnyöket az ebből fakadó nemkívánatos következmények nélkül képes szavatolni. Ehhez a bíróság elé állítás szabályozásának módosítására és egy új külön eljárás bevezetésére lenne szükség, amelyeknek a Be. szabályozásához igazodó rendszere általunk a következőképpen képzelhető el.*

¹⁶ Részletesen Fázsi László: A bíróság elé állítás egy kollégiumi vizsgálat tükrében. *Bírák Lapja*, 2001/2., 33–38. o.

¹⁷ Fázsi László – Stál József: A nyomozás nélküli vádemelés lehetőségének kérdéseiről a büntetőbírói szemszövegéből. *Belügyi Szemle*, 2012/12., 47. o.

A bíróság elé állítás

516. § Az ügyész a legfeljebb háromévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény elkövetésén tetten ért gyanúsítottat a büntetőjogi felelősségre vonás feltételeinek fennállása esetén három napon belül bíróság elé állítja, amelynek során e törvény rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

517. § (1) A tetten ért gyanúsítottal az ügyész a kihallgatását követően haladéktalanul közli, hogy milyen bűncselekmény miatt és mikor fogja bíróság elé állítani.

(2) A szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetésén tetten ért gyanúsított őrizetbe vétele rendelhető el a tárgyalás befejezéséig, ha a bíróság elé állításának biztosítása érdekében a kényszerintézkedés alkalmazását a gyanúsított személyi körülményei indokolttá teszik.

(3) Az ügyész haladéktalanul gondoskodik védő kirendeléséről, ha a gyanúsított nem kíván védőt meghatalmazni.

(4) A gyanúsított számára biztosítani kell, hogy a védőjével a tárgyalás előtt beszélhessen.

518. § (1) Az ügyész a gyanúsított kihallgatását követően haladéktalanul értesíti a bíróságot a gyanúsított bíróság elé állításának időpontjáról.

(2) A tárgyalás megtartásának feltételeiről a bíróság, előkészítéséről az ügyész gondoskodik.

519. § (1) A tárgyaláson védő részvétele kötelező.

(2) Az ügyész a tárgyalás megkezdésekor átadja a bíróságnak az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket.

(3) A bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek, ha nem állnak fenn a gyanúsított bíróság elé állításának feltételei, amely miatt nincs helye fellebbezésnek.

(4) Az ügyész a vádat szóban terjeszti elő.

(5) A tanúnak az ügyész, a vádlott vagy a védő általi kihallgatása [295. § (1) bek.] nem engedélyezhető.

(6) A tárgyaláson az ügyész nem élhet a vád kiterjesztésének [310. § (1) bek.] lehetőségével.

(7) A tárgyalás elnapolására vonatkozó rendelkezések [287. § (1) bek.] nem alkalmazhatók.

519. § A másodfokú bíróság soron kívül jár el.

A közvetlen idézés

519/A § Az ügyész a kihallgatásától számított harminc napon belül a legfeljebb nyolcévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény elkövetésén tetten ért vagy ennek elkövetését a bizonyítékokkal összhangban álló valloásával beismerő gyanúsított közvetlen idézését indítványozhatja a bíróságnál. Ebben az esetben e törvény rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

519/B § (1) Az ügyész a kihallgatását követően haladéktalanul közli a gyanúsítottal, hogy milyen bűncselekmény miatt és mikorra fogja a közvetlen idézését indítványozni.

(2) Az ügyész haladéktalanul gondoskodik védő kirendeléséről, ha a gyanúsított nem kíván védőt meghatalmazni.

(3) A gyanúsított számára biztosítani kell, hogy védőjével a tárgyalás előtt beszélhessen.

519/C § (1) Az ügyész a gyanúsított kihallgatását követően haladéktalanul értesíti a bíróságot a közvetlen idézés időpontjáról.

(2) A tárgyalás megtartásának feltételeiről a bíróság, előkészítéséről az ügyész gondoskodik.

(3) A vádlott idézésének kézbesítésére vonatkozó rendelkezés [279. § (3) bek.] nem alkalmazható.

519/D § (1) A tárgyaláson védő részvétele kötelező.

(2) Az ügyész legkésőbb a tárgyalás megkezdése előtt átadja a bíróságnak az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket.

(3) A bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek, ha nem állnak fenn a közvetlen idézés feltételei, vagy a tárgyalásra közvetlenül idézettek nem jelentek meg, amely miatt nincs helye fellebbezésnek.

519/E § (1) Az ügyész a vádat szóban terjeszti elő.

(2) A tanúnak az ügyész, a vádlott vagy a védő általi kihallgatása [295. § (1) bek.] nem engedélyezhető.

(3) Az ügyész csak olyan bűncselekményre vonatkozóan élhet a vád kiterjesztésének [310. § (1) bek.] lehetőségével, amelyre nézve fennállnak a közvetlen idézés alkalmazásának feltételei.

(4) A bíróság a vádlott beismerő vallomásának hitelt érdemlőségével kapcsolatban felmerülő kétely esetén az iratokat visszaküldi az ügyésznek, amely miatt nincs helye fellebbezésnek.

A javaslat indokai

Az eddigiek alapján két dolgot bizonyosan állíthatunk: 1. A bíróság elé állítás hatályos szabályozása szükségszerűen kizárja a gyors felelősségre vonásban meghatározható eredeti rendeltetésének érvényesülését. 2. A bíróság elé állítások arányára vonatkozó statisztikai adatok alakulásából láthatóan a jogintézmény alkalmazási feltételeinek fokozatos lazításához vezető jogalkotói törekvés nem érte el maradéktalanul a célját, hiszen a külön eljárás gyakorisága még mindig jelentősen elmarad a lehetőségektől. E két nehezen vitatható megállapításunk alapján pedig bizvást állíthatjuk, hogy a jogalkotó ebben az esetben *saját csapdájának foglyává vált*, amikor a jog alkotásából fakadó hatalmának érvényesítése során nem a célszerűséget és a realitásokat vette figyelembe, hanem pusztán az általa megfogalmazott cél helyességére volt figyelemmel, amelynek kodifikálásakor nem tudott megszabadulni a sematikus jogász gondolkodás béklyójától. Ennek következtében ma egy olyan szabályozásunk van, amelynek keretében elvileg a felderített bűncselekmények elkövetőinek zöme bíróság elé állítható lenne, ha elfogadjuk az egyszerű megítélésű ügy *Kiss Daisy* által javasolt következő kritériumait: „*A ténybeli megítélés akkor egyszerű, amikor az ügy tényállása nem szerteágazó, egy epizódból áll. Tehát viszonylag kevés tény bizonyítását igényli, és a bizonyítékok közvetlenek, illetve a közvetettek mellett ezek túlsúlyban vannak. A jogi megítélés egyszerű, ha az alapvető jogi kérdések: a minősítés, a büntetethez való köztartozás, illetve a közvetettek mellett ezek túlsúlyban vannak. A jogi megítélés egyszerű, ha az alapvető jogi kérdések: a minősítés, a büntetethez való köztartozás, illetve a közvetettek mellett ezek túlsúlyban vannak. A jogi megítélés egyszerű, ha az alapvető jogi kérdések: a minősítés, a büntetethez való köztartozás, illetve a közvetettek mellett ezek túlsúlyban vannak.*”¹⁸ A leggyakrabban elkövetett bűncselekmények közül a testi sértés, az ittas járművezetés, a hivatalos személy elleni erőszak, a garázdaság és a lopás miatt induló ügyek többsége ugyanis megfelel ezeknek a kritériumoknak. Az e körbe tartozó büntetőügyek volumenéhez képest pedig a bíróság elé állítások száma nyilvánvalóan elmarad ennek lehetőségeitől a gyakorlatban, miután országosan a bíróság elé állítással befejezett közzvadas ügyek aránya még 2012-ben is csupán 12,73 százalék volt. Ezért tartjuk indokoltnak a hagyományosan egyetlen külön eljárásként kodifikált bíróság elé állítás jelenlegi rendszerének megbontásával a kétféle szabályozás bevezetését.

Ennek során, megítélésünk szerint, abból kell kiindulni, hogy bizonyos esetekben nincs ésszerű ellenérve a gyakorlatilag azonnali felelősségre vonást jelentő bíróság elé állítás alkalmazásának. Ez a *szükségképpen egyszerű megítélésű bűncselekményeket* jelenti, amelyeknek az elkövetésekor tetten ért

¹⁸ Kiss Daisy: A bíróság elé állítás gyakorlatáról. Belügyi Szemle, 1983/8., 92. o.

gyanúsítottak esetében olyan bizonyítási nehézség semmi esetre sem merülhet fel, amelynek lehetőségére figyelemmel a rövid időn belüli felelősségre vonás feltételeit ne lehetne biztosítani, amennyiben az ennek lehetőségét kizáró körülmények esetleges fennállásának tisztázása nem igényel hosszabb vizsgáldást. A tettenérés fogalmának meghatározását illetően ugyanis lényegében egyetértünk Akác József álláspontjával, amely szerint: „*Tettenérés alatt értendő, amikor az elkövető a bűncselekmény törvényi tényállását – részben vagy egészben – szemtanú jelenlétében hajja végre. Tettenérésnek tekintendő továbbá az is, ha a bűncselekmény véghezvitelét észlelők az elkövetőt üldözés közben, illetve a helyszínről távoztában fogják el, minthogy ezekben az esetekben a tárgyi bizonyítékok az elkövetőnél többnyire még megtalálhatók, ekként a bizonyítás nem jár különösebb nehézséggel.*”¹⁹ Ebből következően az általunk javasolt megoldás gyakorlati alkalmazása szempontjából kiemelkedő jelentőségű bűncselekményi kategóriát jelentő ittas járművezetés elkövetésének gyanúja esetén tettenérésről értelemszerűen csak akkor beszélhetünk, ha a gépjárművezető igazoltatását nyomban követő rendőri intézkedés során tisztázható a büntetőjogi felelősségre vonást megalapozó mértékű alkoholos befolyásoltság, illetőleg a bűncselekmény másik fordulata esetén²⁰ a vezetési képességre hátrányosan ható szer befolyása alatt állás ténye.

A büntetőjogi felelősségre vonás feltételeinek fennállását kérdésessé tevő ok felmerülésének hiányában meggyőződésünk szerint semmilyen objektív akadálya nem lehet a három napon belüli felelősségre vonásnak, e határidő meghatározásakor az őrizetbe vétel időtartamából indultunk ki, miután tapasztalataink szerint e kényszerintézkedés alkalmazása nemegyszer elengedhetetlen a büntetőeljárás hatékony lefolytatásához. Másrészt a határidő hosszának meghatározását illetően változatlanul érvényesnek tartjuk Schäfer Annamária azon álláspontját, hogy ennek „*szűkre szabása a jogintézmény lényegével függ össze*”²¹. (Ennek tükrében másodlagos kérdésnek tartjuk a határidő három vagy hat napban történő meghatározását, az utóbbinál hosszabb időtartam azonban számunkra elképzelhetetlen.²²) Erre tekintettel úgy véljük, hogy ha a társadalom többségének elfogadása által legitimált cél el-

19 Bélegi József – Berkes György (szerk.): Büntetőeljárás jog. Kommentár a gyakorlat számára. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2009, 24. pótlás 1256.; Bíró Gyula: Kriminológia. Lícium-Art Könyvkiadó Kft., Debrecen, 2010, 181. o.

20 A 2012. évi C. törvénnyel elfogadott büntető törvénykönyv 237. §-a értelmében önálló bűncselekmény.

21 Schäfer Annamária: A bíróság elé állításról. Ügyészségi Értesítő, 1986/3., 22. o.

22 Lásd például az igazságügy-miniszter IM/BüntT2001/91. sz. előterjesztését, amely a bíróság elé állítás határidejének hat napra történő korlátozását javasolta.

érése érdekében szükségesnek mutatkozik a jogalkalmazó mozgásterének szűkítése, akkor a jogalkotónak ezt a lépést mindenképpen meg kell tennie, ha ez nem veszélyezteti az államhatalomnak kiszolgáltatott polgárt megillető garanciák érvényesülését, amiről aligha lehet szó olyankor, amikor valakit tetten érnek a bűncselekmény elkövetésekor. Ilyenkor tehát, meggyőződésünk szerint, a büntetőeljárás hatékonyságának kérdését kell előtérbe helyezni, aminek az érvényesülését a hatályos szabályozás nem tudja garantálni. Ezért a külön eljárás korlátozott körű kötelező alkalmazásának előírását okvetlenül szükségesnek tartjuk a jogintézmény rendeltetésének érvényesüléséhez, miután a már jelzett tapasztalataink szerint manapság nemegyszer több hónappal a bűncselekmény elkövetése után kerül sor a gyanúsított bíróság elé állítására, ami megítélésünk szerint a jogintézmény kontraproduktív alkalmazásának tekinthető, különösen annak figyelembevételével, hogy egyénmely ilyen ügyben sok „kinyomoznivalója” sem akad a rendőrségnek²³.

Erre tekintettel a szóba jöhető esetek körének a legfeljebb háromévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményekre korlátozása mellett szükségtelennek tartanánk az e kategóriába eső ügy egyszerű megítélésének alkalmazási kritériumként való meghatározását, mivel ennek fennállása ebben a körben törvényszerű; a tettenérés előírása pedig szükségképpen kizárja a bizonyítási nehézség előfordulásának lehetőségét is. Erre figyelemmel mellőztük a bizonyítékok rendelkezésre állásának külön kiemelését is. Mindez a másodfokú eljárás soronkívülségére vonatkozó javaslatunkra is magyarázattal szolgál, miután megítélésünk szerint a jogintézmény akkor töltheti be maradéktalanul a funkcióját, ha szabályozása a fellebbezés időszerű elbírálásának feltételeit is garantálja. Enélkül, véleményünk szerint, nehezen lenne legitímálható egy olyan külön eljárás fenntartása, amelynek lefolytatása kétségtelenül a terhelt védekezési lehetőségeinek bizonyos mértékű korlátozásával jár, attól függetlenül, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint a gyanúsított védekezésének előkészítéséhez szükséges idő mértékét mindig a konkrét ügy körülményeit mérlegelve lehet megállapítani²⁴, ami a bíró-

23 Például a Nyíregyházi Városi Bíróság 2.B.1813/2012. számú ügyében a 2012. szeptember 13-án elkövetett ittas járművezetés vétsége miatt 2012. október 18-án került sor a vádlott bíróság elé állítására, noha az alkoholos befolyásoltság mértékét már az igazoltatását követő rendőri intézkedéskor megállapították légalkoholmérő készülék alkalmazásával. Az ügyben hozott elsőfokú ítélet pedig a másodfokú eljárás eredményeként 2013. május 2-án emelkedett jogerőre. Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.871/2012. számú ügy.

24 Blutman László: Az igazságos tárgyalás elve az Emberi Jogok Európai Egyezményében. Magyar Jog, 1992/8., 459. o.

ság elé állítás általunk javasolt körű alkalmazása mellett szükségképpen csak rövid időt jelenthet.

Mindazonáltal az sem kétséges, hogy jelentős az olyan bűncselekmények száma is, amelyek esetében az általunk kívánatosnak tartott határidőn belül az elkövetők bíróság elé állítása nem lehetséges, ugyanakkor még ésszerű határidőn belül meg lehet teremteni ennek feltételeit, ezért a nyilvánvaló jogpolitikai indokaira tekintettel – *alternatívaként* – célszerűnek tartanánk a bíróság elé állítás ügyészi mérlegeléstől függő esetkörének megtartását is, de természetesen más elnevezés mellett. Erre kézenfekvő megoldást jelent az 1896. évi XXXIII. törvénycikkkel elfogadott *Bűnvádi perrendtartás* (Bp.) által már ismert²⁵ és például a francia büntetőeljárásban ma is élő jogintézményt jelentő²⁶ közvetlen idézés terminológiájának ismételt bevezetése.

Ennek általunk javasolt szabályai nagyjából megegyeznek a Be. bíróság elé állításra vonatkozó rendelkezéseivel, annyi eltéréssel, hogy az ügyész diszkrécionális jogának biztosítása mellett ebben az esetben is felesleges lenne az ügy egyszerű megítélését és a bizonyítékok rendelkezésre állását külön előfeltételként meghatározni a terhére rótt bűncselekményt a bizonyítékokkal összhangban beismerő terhelt esetében. A tettenérés vagy a beismerés ugyanis értelemszerűen változatlanul elengedhetetlen feltétele lenne eme egyszerűsített, illetve „gyorsított” eljárás lefolytatásának is. Lényegében változatlan maradna továbbá annak az elvnek az érvényesülése is, hogy a *tárgyalás* tényleges *előkészítése az ügyész feladata*, s a bíróságnak ebben az esetben is a vádatóságához kell alkalmazkodnia. Az általunk lényegesnek tartott további eltérés az lenne, hogy a tárgyalás elnapolására nem lenne lehetőség, mert ennek lehetővé tétele, véleményünk szerint, szükségtelen abban az esetben, ha hiánytalanul fennállnak a külön eljárás lefolytatásának feltételei, ezek bármelyikének hiánya viszont értelemszerűen kizárja a javasolt külön eljárás alkalmazásának lehetőségét, beleértve az ügyész által közvetlenül idézett személyek megjelenésének elmaradását is. Az iratok ügyész részére való visszaküldésének speciális esetét jelentené továbbá az a körülmény, ha a terhelt beismerő vallomásának hitelt érdemlőségével kapcsolatban kétségek merülnek fel, mi-

25 A Bp. 281. §-ának (1) bekezdése értelmében a főtárgyalásra való közvetlen idézésnek az ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény miatti eljárás során abban az esetben volt helye, ha annak elkövetésekor a terhelt tettenérésére került sor, vagy ha a terhelt bíróság előtt beismerő vallomást tett. Fázsi László: A pótmagánvád a büntető perrendtartásainkban. *Belügyi Szemle*, 2011/10., 59. o.

26 Például Nagy Anita: Eljárást gyorsító rendelkezések a büntetőeljárás bírósági szakaszában. PhD-értekezés. Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2007, 198. o.

vel az ilyen esetben szükségessé váló bizonyítás lefolytatását nem tartjuk összeegyeztethetőnek a külön eljárás rendeltetésével, s természetszerűleg zárt rendszer megalkotása volt a célunk. Az ennek nyomán vázolt két külön eljárás közötti különbségeket a 4. számú táblázatban foglaltuk össze.

4. számú táblázat
A bíróság elé állítás és a közvetlen idézés közötti különbségek

Alkalmazás	Bíróság elé állítás	Közvetlen idézés
Előfeltétele	tettenérés	tettenérés vagy beismerés
Lehetősége	kötelező	mérlelhető
Köre	legfeljebb háromévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetében	legfeljebb nyolcévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetében
Határideje	elkövetéstől számított három nap	gyanú közlésétől számított harminc nap

Meggyőződésünk szerint az általunk vázolt eljárási modell bevezetése rendkívül rövid idő alatt látványos javulást hozna a büntetőítélkezés időszerűségében az igazságszolgáltatási kapacitás bővítése nélkül. Ennek a belátásához elég pusztán a fővárosi statisztikai adatokat szemrevételeznünk, amelyek azt tükrözik, hogy a legtöbb büntetőügyet és a legrosszabb időszerűségi mutatókat produkáló Budapesten az ügyészek alig élnek a bíróság elé állítás lehetőségével, miközben a jogintézmény hatékonyságának növelése az Országos Bírósági Hivatal kiemelt *stratégiai céljai* közé tartozik²⁷, a kérdés jelentőségét pedig ma már többnyire a bírósági vezetők is felismerik²⁸. Az igazi áttörést azonban megítélésünk szerint, a nyomozás nélküli vádemelés lehetőségének megteremtése jelentené, amely esetben az ügyész nyomozás lefolytatásának mellőzésével is bíróság elé állíthatná a gyanúsítottat, ha ennek fennállnak a feltételei.²⁹

Összegzés

Az önmagában is zárt eljárási modell megalkotására irányuló törekvésünk ellenére természetesen előfordulhat, hogy mégiscsak figyelmen kívül hagytunk

²⁷ Például „A bíróság elé állításról a Miskolci összbírói értekezlet kapcsán.”

<http://www.birosag.hu/media/aktualis/birosag-ele-allitasrol-miskolci-osszbiroi-erteke>

²⁸ Például dr. Czipóth Edit zalaegerszegi járásbírósi elnök nyilatkozata: „Bíróság elé, napokon belül”.

<http://www.birosag.hu/media/aktualis/birosag-ele-allitasrol-keszített-riportot-vaolhu>

²⁹ Fázsi László – Stál József: i. m. 31–49. o.

olyan lehetőségeket, amelyeknek az előfordulásával reálisan számolni kell, de reményeink szerint ennek igen csekély a valószínűsége az általunk javasolt szabályozás struktúrájából következően. Ezek megszővegezésekor tudatosan törekedtünk napjaink ama törvényszerkesztési paradoxonjának kiküszöbölésére is, amely anélkül szeretné a jogalkalmazót az ésszerűség irányába terelni³⁰, hogy egyúttal megadná neki az ennek érvényesítéséhez szükséges gondolkodási szabadságot, miközben meglehetősen tág mozgásteret nyújt számára akkor, amikor a nyilvánvalóan célszerű megoldás alkalmazásának kérdésében kell döntenie. Ennek ellenére az elképzeléseink vitathatóságát természetesen nem kívánjuk vitássá tenni, hiszen tanulmányunk célja eredendően a szakmai közvélemény figyelmének felhívása volt arra a „*jogi nonszensz*” kategóriájába sorolható jelenségre, hogy manapság a bűncselekmény elkövetése után több hónappal is bíróság elé állítható ennek gyanúsítottja a „gyors” felelősségre vonás jegyében Magyarországon, miközben erre sokszor a tetten ért elkövetők esetében sem kerül sor a gyakorlatban.³¹

IRODALOM

Belegi József – Berkes György (szerk.): Büntetőeljárás jog. Kommentár a gyakorlat számára. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2009

Bíró Gyula: Kriminálisztika. Lícium-Art Könyvkiadó Kft., Debrecen, 2010

Blutman László: Az igazságos tárgyalás elve az Emberi Jogok Európai Egyezményében. *Magyar Jog*, 1992/8.

Fázi László: A bíróság elé állítás egy kollégiumi vizsgálat tükrében. *Bírák Lapja*, 2001/2.

Fázi László: A pótmagánvád a büntető perrendtartásainkban. *Belügyi Szemle*, 2011/10.

Fázi László – Stál József: A nyomozás nélküli vádemelés kérdéseiről a büntető bíró szemszögéből. *Belügyi Szemle*, 2012/12.

Herke Csongor: A bíróság elé állítás. *Jura*, 2000/1–2.

Kiss Daisy: Bíróság elé állítás gyakorlatáról. *Belügyi Szemle*, 1983/8.

Moldoványi György: A bíróság elé állítás, a tárgyalás mellőzése pénzbüntetés kiszabása esetén és a különleges eljárások szabályozása az új büntetőeljárás törvényben. *Belügyi Szemle*, 1973/10.

Nagy Anita: eljárást gyorsító rendelkezések a büntetőeljárás bírósági szakaszában. PhD-értekezés. Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2007

Schäfer Annamária: A bíróság elé állításról. *Ügyészségi Értesítő*, 1986/3.

³⁰ Magyarország Alaptörvénye 28. cikk.

³¹ Fázi László – Stál József: i. m. 36–39. o.